Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Hannu Ylänen

9.12.2020

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Komission yritysten kestävää hallinnointia (”sustainable corporate governance”) ja asianmukaiseen huolellisuuteen perustuvaa yritysvastuuta (”due diligence”) koskevat aloitteet

E-selvityksessä ilmaistaan Suomen kannat komission valmistelussa oleviin kestävää hallinnointia ja ns. yritysvastuulainsäädäntöä koskeviin hankkeisiin. EK pitää Suomen kantoja näiden asioiden osalta tasapainoisina, hyvin perusteltuina ja kannatettavina. Ohessa muutamia tarkempia huomioita molemmista teemoista.

Yritysten kestävä hallinnointi (sustainable corporate governance)

Komission ehdotusten perustana olevat kestävän kehityksen tavoitteet ovat sinänsä tärkeitä, mutta suhtaudumme kriittisesti ehdotettuihin keinoihin ja myös siihen tapaan, millä tätä aloitetta on valmisteltu EU-tasolla. Valmistelu perustuu erääseen komission tilaamaan selvitykseen, jonka useat tahot ovat nähneet puutteellisena, vahvasti puolueellisena ja jopa virheellisiä tietoja sisältävänä. Yhdymme osaltamme noihin kriittisiin arvioihin selvityksestä.

Osakeyhtiöiden hallinnointi ja päätöksenteko rakentuu osakkeenomistajien, hallituksen ja yhtiön toimivan johdon välisiin selkeisiin ja toimiviin vastuu- ja valvontasuhteisiin. Osakkeenomistajat valitsevat hallituksen ja hallitus yhtiön toimitusjohtajan. Toimitusjohtajan, muun toimivan johdon ja hallituksen tehtävänä on toimia yhtiön ja osakkeenomistajien intressien mukaisesti ja luonnollisesti yhtiön pitkän aikavälin intressit huomioon ottaen – toisin kuin edellä mainitun selvityksen johtopäätöksissä todetaan.

Kestävän hallinnoinnin tavoitteiden edistämiseksi ei ole käytännössä mahdollista puuttua edellä kuvattuun yritysten päätöksenteon ja hallinnon rakenteisiin ja vastuisiin sidosryhmien osallistamiseksi ehdotetulla tavalla, eli määräämällä lain tasolla, että yhtiön johdon olisi päätöksenteossaan otettava huomioon yhtiön sidosryhmien pitkän aikavälin etu. Kannatamme Selvityksessä mainittuja näkemyksiä siitä, että jatkossa tulee arvioida huolellisesti, miltä osin yhtiön ja sen sidosryhmien asema ja yhtiön toiminnan ulkoisvaikutukset olisivat paremmin huomioitavissa esimerkiksi erityislainsäädännön kautta ja sitä, että mahdollisten tulevien ehdotusten arvoimiseksi tarvitaan tarkempaa tietoa mahdollisista malleista, sidosryhmien osallistamiseksi.

Komission kestävän hallinnoinnin tavoitteiden edistäminen ehdotetun kaltaisina heikentäisi erittäin toimivaa eurooppalaista yhtiöoikeusjärjestelmää. Jatkovalmisteluissa tulee ottaa tarkasti huomioon niin Suomen kuin muidenkin jäsenvaltioiden yhtiöoikeusjärjestelmien keskeiset periaatteet ja myös ne lukuisat hyvät corporate governance -käytännöt ja suositukset, jotka ovat kehittyneet yhtiöoikeutta täydentäviksi ja tarkentaviksi kansallisiksi itsesääntelymekanismeiksi. Tämä on erityisen tärkeää listayhtiöiden kannalta. Väärillä ratkaisuilla näissä asioissa voidaan pahimmassa tapauksessa heikentää oikeusvarmuutta ja yritysten houkuttelevuutta sijoituskohteina. Olisikin tärkeää, että kestävän hallinnoinnin tavoitteiden huomioimisessa hyödynnettäisiin ensisijaisesti erittäin hyvin toimivia itsesääntelymekanismeja.

Yritysvastuu (due diligence)

Yritysvastuu ja ihmisoikeuksien tehostaminen ovat tärkeitä tavoitteita ja niitä tulee edistää minimissään EU-tasolla. Tehokkain tapa edistää näitä tavoitteita olisi kuitenkin globaali taso.

EU-tason säädösvalmistelu on kuitenkin käynnistymässä ja Suomen kannat tämänhetkisiin alustaviin tietoihin hankkeesta ovat asianmukaisia. EU-sääntelyn osalta on tärkeää jatkossa kyetä valitsemaan mahdollisimman periaatepohjainen ja joustava sääntelytapa, huomioiden myös eri yrityskoot sääntelyn velvoittavuutta pohdittaessa.

Katsomme myös, että kansallisen lain valmistelu rinnakkain EU-sääntelyyn vaikuttamisen ja kehittämisen kanssa olisi varsin outo ja epälooginen tapa edetä. Se olisi myös lainvalmistelun kannalta vaikeaa ja se voisi heikentää oikeusvarmuutta ja lainsäädännön selkeyttä. EU-lainsäädännön valmistelemisen ja kehittämisen keskittymisen tulee olla ensisijainen ja ainoa tavoite tässä vaiheessa.